

Rakvere Vallavalitsus

Registrikood: 77000329

E-post: vallavalitsus@rakverevald.ee

15.03.2021.a

TAOTLUS

Pahnimäe kohaliku kaitse alla võtmise otsuse, kohaliku kaitseala moodustamise määruse ja kaitse-eeskirja kehtetuks tunnistamiseks või Kiigemäe kinnistu Kiigemetsa katastriüksuse Pahnimäe kaitseala hulgast väljaarvamiseks ja sellega seonduvalt vastavate aktide muutmiseks

I Sissejuhatus

Rakvere vallas asub eraomandisse kuuluv Kiigemäe kinnistu (registriora nr: 358231). Kinnistu koosneb kahest katastriüksusest: Kiigemäe (katastriüksuse nr: 66101:001:0194) ja Kiigemetsa (katastriüksuse nr: 66101:001:0195).

Kiigemetsa katastriüksus kuulus 1958.a moodustatud Pahnimäe (riikliku) kaitseala hulka (KLO1000562) (kaitseala pindalaga kokku 18,1 ha). Vabariigi Valitsus võttis 29.10.2015.a vastu määruse nr 111 „Rakvere Vallimäe ja Pahnimäe kaitse alla võtmise otsuste kehtetuks tunnistamine“ (jõustus 10.11.2015.a)¹, millega arvati loodusobjektide loodusväärtuse puudumise tõttu kaitse alt välja muu hulgas Pahnimäe ala (sh Kiigemetsa katastriüksus).

Vabariigi Valitsuse määruse nr 111 seletuskirja kohaselt võeti Pahnimäe algselt looduskaitse alla pinnavormi kaitseks. Alal on registreeritud vallide nõlvadel ja harjal asetsevad kuivad pärisaruniidud, mis on keskmise geobotaanilise väärtusega, kuid suhteliselt väikesed ja fragmenteerunud. Linnamäe keskel vallidevahelisel alal asuv niit on liigivaene. Loodusdirektiivi metsaelupaigatüüpe alal registreeritud ei ole, samuti ei ole registreeritud kaitsealuseid liike ja nende elupaiku. Tähelepanuväärivaim on oosi kõrgem, umbes 0,4 km pikkune keskosa, mis jääb Pahnimäe kaitseala kaguossa. Vastav oosi esinduslikum keskosa jääb suures osas arheoloogiamälestise Kloodi Pahnimäe ja selle kaitsevööndi alale, mis tagab selle säilimise.

Pahnimäe kaitse alt väljaarvamisel on Vabariigi Valitsus lähtunud Pärandkoosluste Kaitse Ühingu eksperdi Kadri Tali 2008. aastal koostatud ekspertiisiaktist, kes on samuti leidnud, et alal ei asu midagi kaitsmisväärtet.

2016.a veebruaris ehk pärast Pahnimäe riikliku kaitse alt väljaarvamist esitas OÜ Largemar taotluse geoloogilise uuringu läbiviimiseks Kiigemäe kinnistul.

Rakvere Vallavolikogu 30.08.2017.a määrusega nr 8 „Pahnimäe maastikukaitseala moodustamine ja kaitse-eeskiri“² võeti maastiku kaitsmise eesmärgil kohaliku kaitse alla Pahnimäe kaitseala. Kohaliku kaitse alla võeti 19 ha suurune maa-ala (riikliku kaitse all oli varem 18,1 ha suurune ala). Kaitsealasse jäi ka eraomandis olev Kiigemäe kinnistul asuv Kiigemetsa katastriüksus (Kiigemäe katastriüksus jäi kaitsealast välja). Vastava Pahnimäe kaitseala sees asub ka arheoloogiamälestis linnus „Kloodi Pahnimärgi“ (10354), mille kaitsevöönd on 50 m. Muu hulgas on kaitseala koosseisus ka riigi omandis olev maa.

Taotleme käesolevaga Pahnimäe kohaliku kaitse alla võtmise otsuse ja kaitse-eeskirja kehtetuks tunnistamist või vastava kaitseala piiride vähendamist selliselt, et sealt jääks välja Kiigemäe kinnistu. Kui kohalik omavalitsus peab vajalikuks säilitada kaitseala arheoloogiamälestise kaitsevööndi ulatuses, siis ka seda võib kaaluda. Palume käesoleva taotluse alusel algatada vastav menetlus (LKS § 13 lg 1, §-de 8-9).

¹ Arvutivõrgus. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/131102015003>

² Arvutivõrgus. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/405092017004>

II Põhjendused

1. Pahnimäe kohaliku kaitseala moodustamisel on oluliselt rikutud menetlusnorme

- 1.1. Taotluse esitajate hinnangul on Rakvere vald kaitseala moodustamisel rikkunud seadust ja jätnud nõuetekohase menetluse läbi viimata.
- 1.2. Taotluse esitajale teadaolevalt esitas OÜ Päide Liiv Rakvere vallavolikogule 10.11.2020.a teabenõude, milles palus endale väljastada Rakvere vallavolikogu poolt Pahnimäe kohaliku kaitseala moodustamise ja kaitse-eeskirja menetlusega seotud terviklik haldustoimik (mh komisjonide protokollid). 17.11.2020.a e-kirjas teatas vallavalitsus, et kõik dokumendid on avalikult kättesaadavad Rakvere Vallavalitsuse avalikus dokumendiregistris: <http://atp.amphora.ee/someruvv/?hdr=hp&o=683&tbs=all&o2=-1>.
- 1.3. Pahnimäe kaitseala kohaliku omavalitsuse tasandil kaitse alla võtmise määruse eelnõu seletuskirjas on viidatud LKS³ § 8 lg-le 1, kus on sedastatud, et igaühel on õigus esitada kaitse alla võtmise algatajale ettepanek loodusobjekti kaitse alla võtmiseks. Eeskirja kohaselt esitasid ettepaneku võtta Pahnimägi kohaliku kaitse alla vallaelanikud.
- 1.4. Dokumendiregistrist nähtub, et Rakvere vallale saadeti tööpoolest kiri Pahnimäe kohta. Samas ei nähtu dokumendiregistrist, et vald oleks hinnanud kirja vastavust LKS § 8 lg 2 nõuetele. Allakirjutanute hinnangul ei vasta osundatud kiri LKS § 8 lg-s 2 kirjeldatud ettepaneku tingimustele. Kusjuures kirjas ei ole isegi nõutud kohaliku kaitseala moodustamist. Rakvere vallavalitsuselt on palutud vaid abinõude väljatöötamist Pahnimäe säilimiseks praegusel kujul. Veel enam, kirjas on selgelt rõhutatud, et Pahnimäel ei esine haruldasi taime- ja loomaliike. Sisuliselt soovitakse abinõude kasutusele võtmist seetõttu, et see pakub Rakvere poole sõitjatele silmailu ja, talvel saaksid lapsed seal kelgutad.
- 1.5. Kuigi kaitse-eeskirja seletuskirjas väidetakse, et „ettepanek“ esitati vallaelanike poolt, ei ole see väide täpne. Kiri on allkirjastatud mh Tallinna, Kohtla-Järve, Tartu, Rakvere elanike poolt. Suurem osa allkirjadest on kogutud ühe kortermaja elanikelt (Veltsi tee 13), allkirju on andnud ühest korterist mitmed elanikud. Rakvere vallas mitte elavatel isikutel ei ole ilmselt kirjas kirjeldatud eesmärgid / põhjendused olulised (võimalus kelgutada ja silmailu nautida kolmest küljest kaevandustega ning ühelt poolt maanteega piiratud alal).
- 1.6. Kirjas leitakse muu hulgas, et Pahnimägi on üldrahalik omand. Viimane ei vasta selgelt tõele – kaitseala koosseisu hulka arvati (ilma riigi sellekohase nõusolekuta) riigi omandis olev maa ning osaliselt Pahnimäe kinnistu (katastritunnus 66201:001:0534), Kiigemäe kinnistu (katastritunnus 66201:001:0360) ja Aksli kinnistu (katastritunnus 66201:001:0715). Seega lisaks riigimaale on kaitseala moodustatud vaid eranditult eraomandis olevatele kinnistutele ehk vastav ala ei ole mitte üldrahalik vaid valdavalt eraomand.
- 1.7. Kaitseala moodustamise seletuskirja kohaselt on vallavalitsus sõlminud Pahnimäe kaitse alla võtmiseks vajaliku dokumentatsiooni väljatöötamiseks töövõtulepingu ekspert Ester Valdveega. LKS § 8 lg 3 kohaselt tuleb aga teostada loodusobjekti kaitse alla võtmise põhjendatuse ja otstarbekuse ning kavandatavate piirangute otstarbekuse ekspertiis. Dokumendiregistrist ei nähtu, et vallavalitsus oleks teostanud või tellinud ekspertiisi kaitse alla võtmise põhjendatuse, otstarbekuse ja kavandatavate piirangute otstarbekuse osas, vaid et Ester Valdveele anti ülesanne kaitse alla võtmiseks vajalik dokumentatsioon välja töötada (ehk kaitse-eeskiri, seletuskiri). Samas LKS § 8 lg 3 järgset ekspertiisi ei tehtud.
- 1.8. LKS § 8 mõtte kohaselt tuleb ekspertiis läbi viia enne kohaliku kaitse alla võtmise menetluse algatamist. Dokumendiregistri kohaselt algatati menetlus Rakvere Vallavolikogu 27.04.2016.a istungil vastuvõetud otsusega. Protokolli päevakorrapunkti 2 kohaselt esitas vallavanem vastaval istungil eelnõu „Pahnimäe kaitseala kohaliku kaitse alla võtmise menetluse algatamine“. Sama

³ Redaktsiooni kehtivus kuni 31.12.2016.

päeva otsusest nähtub kaitse alla võtmise menetluse algatamine, kaitse alla võtmise eesmärk ja kavandatavad piirangud. Otsuse lisast 2 nähtuvad otsuse põhjendused. Kõik vastavad dokumendid on koostanud Ester Valdvee, seega hõlmas temaga sõlmitud töövõtuleping kaitseala moodustamise dokumentide koostamist. Samas ei nähtu mitte ühestki eelpool viidatud dokumendist ega kaitseala moodustamise haldustoimikust, et sellele oleks eelnenud LKS § 8 lg-s 3 märgitud ekspertiisi läbiviimine ega taolise ekspertiisi tulemused.

- 1.9. Kui menetlus algab ilma nõuetekohase ekspertiisita, mille käigus tuleb välja selgitada kõik olulised asjaolud, ei saa menetluse tulemusena antav haldusakt (loodusobjekti kaitse alla võtmise otsus) olla õiguspärane, sest välja on selgitamata olulised asjaolud. Sellisel juhul on nõuetekohase ekspertiisi puudumine oluline menetlusrikkumine, mis annab aluse vastava haldusakti tühistamiseks.
- 1.10. Sisuliselt on vald LKS § 8 lg 2 nõuetele mittevastava kirja alusel algatanud menetluse sellele eelneva kohustusliku osa läbimiseta (LKS § 8 lg 3 järgne ekspertiis). LKS § 8 lg 4 sätestab, et kui ekspertiisi tulemustest nähtub, et loodusobjektidel puuduvad LKS-s sätestatud kaitse alla võtmise eeldused või kaitse alla võtmine ei ole otstarbekas, võib kaitse alla võtmise algataja keelduda kaitse alla võtmise menetluse algatamisest, edastades ettepaneku tegijale kaitse alla võtmise algatamisest keeldumise otsuse koos eksperdi arvamusega. LKS § 8 lg 5 järgi alles siis, kui on ekspertiisi tulemusel selge, et loodusobjektidel on LKS-s sätestatud kaitse alla võtmise eeldused ja kaitse alla võtmine on otstarbekas, algatatakse kaitse alla võtmise menetlus kooskõlas LKS §-s 9 sätestatuga.
- 1.11. Vald ei ole antud juhul enne kaitseala moodustamise menetluse algatamist ekspertiisi lasknud teostada, analüüsitud ei ole kaitse alla võtmise eelduste olemasolu, kaitse alla võtmise otstarbekust ega põhjendatust. Selliselt on jämedalt rikutud LKS ja HMS nõudeid. Kaitseala menetlust ei oleks üldse tohtinud algatada.
- 1.12. Ekspertiis tuleb teostada selleks vastava ala eriteadmistega isiku poolt. 27.04.2016.a otsuse nr 5 juurde käivast lisast 2 (Pahnimäe kaitseala kohaliku omavalitsuse tasandil kaitse alla võtmise põhjendused ja kaitseks kavandatavate piirangute kirjeldus) ei nähtu kaitseala moodustamise otstarbekuse ja põhjendatuse analüüsi, samuti ei ole seal analüüsi kaitseala moodustamise eelduste täidetuse osas. Tegemist on sisuliselt kaitseala moodustamise ja kaitse-eeskirja eelnõuga.
- 1.13. Ekspertiisina ei oleks vastav lisa 2 ühelgi juhul käsitletav ka põhjusel, et Ester Valdvee ei ole vastava valdkonna ekspert LKS § 8 lg 3 mõttes. Ester Valdveel on haridus metsamajanduse inseneri erialal ja ta on Eesti Orhideekaitse Klubi president. Tegemist ei ole vastavas valdkonnas eriteadmisi omava isikuga.
- 1.14. Vastavast andmebaasist ei nähtu, et Pahnimäe kohaliku kaitseala moodustamise küsimust oleks arutatud mõnes Rakvere valla komisjonis. On üldteada, et taolistes küsimustes tuleb asja esmalt arutada valla planeerimis- ja keskkonnamisjonis või muus sarnases komisjonis, kus hinnatakse kaitseala moodustamise vajadust, eelduste täidetust jms ja alles siis, kui komisjon seda põhjendatuks peab, antakse kaitseala moodustamise küsimus vallavalitsusele otsustamiseks. Midagi sellist Pahnimäe kaitseala moodustamisel ei ole toimunud.
- 1.15. Pärast menetluse algatamist esitas OÜ Largemar Rakvere vallale 17.05.2016.a oma vastuväited kaitseala moodustamise menetluse algatamisele. Largemar OÜ vaidlustas kaitseala moodustamise menetluse algatamise ka kohtus (haldusasi nr 3-16-1071).
- 1.16. Vastuväited kaitseala moodustamisele ja selle hulka Kiigemäe kinnistu Kiigemetsa katastriüksuse arvamisele esitas ka Kiigemäe kinnistu omanik Peep Nõggo 12.05.2016.a e-kirjaga. Peep Nõggo selgitas, et tema hinnangul on täielikult põhjendamatu tema eraomandisse kuuluval kinnistul kaitseala moodustada ning, et menetluse algatamisel kaitseala moodustamise

põhjendustena esile toodud asjaolud on paljasõnalised, arusaamatud ja mitte ühelgi viisil ei õigusta kaitseala moodustamist.

- 1.17. Kaitseala moodustamise menetluse algatamisest ei teavitatud Kiigemäe kinnistu omanikku. Peep Nõggo sai sellest ise juhuslikult teada. Sellega rikuti LKS § 9 lg-t 5. Hea halduse põhimõttega kooskõlas olevaks ei saa pidada menetluse läbiviimist menetlusosalise teadmata ja menetlusosalisega suhtlemata. Dokumendiregistrist ei nähtu, et vald oleks kinnistu omaniku ja Largemar OÜ vastuväidetele kaitseala moodustamise menetluses vastanud. Largemar OÜ-le vastati kohtumenetluse käigus, kuid see ei ole võrdsustatav vastamisega kaitseala moodustamise menetluses vastuse esitamisega LKS § 9 lg 8 mõttes.
- 1.18. Dokumendiregistrist nähtuvalt on kõikide teiste kinnistu omanikele tutvustamiseks saadetud määruse, kaitse-eeskirja ja seletuskirja eelnõu. Dokumendiregistrist ei nähtu Kiigemäe kinnistu omanikule vastavate dokumentide saatmine, et Kiigemäe kinnistu omanik oleks saanud täiendavaid vastuväiteid ja seisukohti esitada.
- 1.19. Avalikult kättesaadavatest andmetest ei nähtu, et vald oleks kaitseala moodustamiseks kaasanud menetlusse riigi arvestades, et kaitseala hulka jääb ka riigile kuuluv kinnistu. Kaitse alla võtmise menetluse algatamisel tulnuks menetlusse kaasata riik ja võimaldada riigil vastavas haldusmenetluses oma seisukohti avaldada.
- 1.20. Rakvere Vallavolikogu 30.08.2017.a istungi protokoll nr 7 kohaselt võeti vastu sama kuupäeva kande määrus nr 8 (1-2/8-1), millega moodustati Pahnimäe kaitseala ja kehtestati kaitse-eeskiri. Määruse kehtestamise alusena on viidatud LKS § 10 lg 7 p-le 2 ehk kohaliku kaitseala moodustamine planeeringut koostamata.
- 1.21. Selgelt on menetlus läbi viidud jämedalt seaduse nõudeid eirates. Mitte ühestki dokumendiregistrist nähtuvast kaitseala moodustamise menetluse dokumendist ei nähtu kaitseala moodustamise otstarbekuse ja põhjendatuse analüüs. Ei nähtu ka erinevate huvide hindamine ja kaalumine. Kiigemäe kinnistu omaniku ja OÜ Largemar esindaja poolt esitatud vastuväiteid ei ole sisuliselt analüüsitud.
- 1.22. Arvestades, et 27.04.2016.a otsuse nr 5 (menetluse algatamine) lisa 2 on identne vastuvõetud määruse kaitse-eeskirja ja seletuskirjaga, on selge, et sisuliselt mitte ühtegi vastuargumenti ei hinnatud ega arvestatud.
- 1.23. Kaitseala moodustamise seletuskiri ei vasta ka LKS § 11 lg 4 nõuetele. Seletuskirjas peavad mh olema põhjendused kaitse alla võtmise eesmärkide vastavuse kohta kaitse alla võtmise eeldustele (p 1), põhjendused loodusobjekti kaitse alla võtmise otstarbekuse kohta (p 2), põhjendused kaitstava loodusobjekti tüübi valiku kohta (p 3), põhjendused kaitstava loodusobjekti välis- ja vööndite piiri kulgemise kohta (p 4); põhjendused kaitsekorra kohta (p 5) ja kaitse alla võtmise menetluse kirjeldus, sh menetlusetappide kronoloogiline loetelu, ärakuulamise tulemused ja menetluse käigus tehtud ettepanekute tulemusel tehtud muudatused koos põhjendustega (p 6). Seletuskirjas ei sisaldu mitte ühtegi vastavat kohustuslikku põhjendust.
- 1.24. Dokumendiregistris puudub igasugune info selle kohta, et kaitse alla võtmise otsus ja selle seletuskiri oleks menetlusosalistele (sh Kiigemäe kinnistu omanikule) kätte toimetatud, mida nõuab LKS § 11² lg 1.
- 1.25. Kokkuvõtvalt on kaitseala moodustamisel rikutud oluliselt menetlusreegleid. Tegemist on formaalselt õigusvastase haldusaktiga. Allakirjutanute hinnangul algatati menetlus üksnes põhjusel, et OÜ Largemar esitas 2016. a veebruaris geoloogilise uuringuloo taotluse, mida vald soovis takistada põhjendamatu kaitseala moodustamisega.

2. Kaitseala moodustamise eeldused ei ole täidetud, vähemalt ei ole need täidetud Kiigemäe kinnistu osas

- 2.1. LKS § 4 lg 7 kohaselt võib kohalikul tasandil kaitstavaks loodusobjektiks olla maastik, väärtuslik põllumaa, väärtuslik looduskooslus, maastiku üksikelement, park, haljasala või haljastuse üksikelement.
- 2.2. Määruse § 1 lg 1 kohaselt võetakse Pahnimäe kohaliku kaitse alla maastikukaitsealana. Allakirjutanute hinnangul on tegemist ebatäpse määratlusega. Maastikukaitseala moodustamine, mida reguleerib LKS § 28, kuulub Vabariigi Valitsuse pädevusse. Kohalik omavalitsus saab kohaliku kaitsealaga kaitsta maastikku, aga mitte maastikukaitseala luua.
- 2.3. Loodusobjekti kaitse alla võtmise üldised eeldused on sätestatud LKS § 7 lg-s 1. Nendeks on objekti ohustatus, haruldus, tüüpilisus, teaduslik, ajaloolis-kultuuriline või esteetiline väärtus või rahvusvahelisest lepingust tulenev kohustus. Tegu ei ole kumulatiivse loeteluga, objekti saab kaitse alla võtta ka siis, kui esineb üks või mõni neist eeldustest. Seejuures on muude eelduste kõrval asjakohaseks kaalutluseks ka objekti ohustatus.
- 2.4. HMS § 56 lõike 1 kohaselt peab kirjalik haldusakt olema kirjalikult põhjendatud. Haldusakti põhjendus esitatakse haldusaktis või menetlusosalisele kättesaadavas dokumendis, millele on haldusaktis viidatud. Haldusakti põhjenduses tuleb märkida selle andmise faktiline ja õiguslik alus (HMS § 56 lõige 2). Kaalutlusõiguse alusel antud haldusakti põhjendustes tuleb märkida kaalutlused, millest haldusorgan on haldusakti andmisel lähtunud (HMS § 56 lõige 3).
- 2.5. Kaitseala moodustamise määruse ja kaitse-eeskirja preambulas on määruse kehtestamise alusena viidatud LKS § 10 lg 7 p-le 2. Tegemist on normiga, mis määratleb kohaliku kaitseala moodustamist otsustava organi ja selle, kas kaitse alla võetakse loodusobjekt üldplaneeringu või detailplaneeringu alusel või ilma planeeringut koostamata. Õigusnormi, mis oleks sisuliseks aluseks aktis loetletud hoiualade kaitse alla võtmisele, aktist, seletuskirjast või muust dokumendist ei nähtu. Selliseks normiks saaks olla eelkõige LKS § 7, mille kohaselt on loodusobjekti kaitse alla võtmise eelduseks selle ohustatus, haruldus, tüüpilisus, teaduslik, ajaloolis-kultuuriline või esteetiline väärtus või rahvusvahelisest lepingust tulenev kohustus. Seejuures oleks tulnud märkida, milline LKS §-s 7 nimetatud alternatiividest konkreetsel juhul ala kohaliku kaitse alla võtmise tingis, koos asjakohaste selgitustega faktiliste asjaolude kohta. Antud juhul need puuduvad täielikult. Seega on Pahnimäe kaitseala moodustamise õiguslikud põhjendused ebapiisavad ega võimalda akti sisulist õiguspärasust kontrollida.
- 2.6. 27.04.2016.a otsuse nr 5 lisast 2, kaitseala moodustamise seletuskirjast ega muudest allakirjutanutele dokumendiregistrist kättesaadavatest materjalidest ei nähtu valla poolset kaitse alla võtmise eelduste olemasolu põhjalikku analüüsi. See analüüs tulnuks teha enne menetluse algatamist ekspertiisiga, kuid nagu eespool osundatud, siis vastavat kohustust vald ei täitnud (LKS § 8 lg 3). Mitte ühestki dokumendist ei nähtu Kiigemetsa katastriüksusel loodusväärtuste asumist ega seda, millised loodusväärtused valla hinnangul seal asuvad.
- 2.7. Kui eelduste sätestamisena käsitleda lisas 2 ja seletuskirjas olevat põhjenduste loetelu, siis seal on viited maastiku eripäradele ja kunagise linnuse ning saksa õhutõrje patarei asukohale. Seega võib eeldada, et vald võis pidada kaitse alla võtmist vajalikuks objekti tüüpilisuse (maastiku tüüpilisus) ja ajaloolis-kultuurilise väärtuse tõttu. Samas ei ole seejuures vald arvestanud, et oos (ehk kõrgendik) on hävinud ning, et see on säilinud vaid Pahnimäe kinnistu koosseisus oleva kõrgendikul, kus asub ka Kloodi-Pahnimägi mälestusmärk – puudub igasugune põhjendus või seletus, miks otsustati kaitse alla võtta 19ha suurune ala, kui kogu valla poolt väärtuslikuks peetav osa asub ühel kinnistul. Oluline on ka see, et kunagine linnus ja saksa õhutõrje patarei on hävinenud, sellises olukorras jääb arusaamatuks, mida ja miks kaitsta soovitakse.

- 2.8. Näiteks Kiigemäe kinnistul Kiigemetsa katastriüksusel on vaid võsa. Jääb arusaamatuks, mida kaitsmisväärset seal leidub. Vaatamata Kiigemäe kinnistu omaniku ja OÜ Largemar (kinnistu suhtes õigustatud isik) vastuväidetele, ei ole vald seda selgitanud või põhjendanud kaitseala moodustamise menetluses.
- 2.9. Pahnimäe oosi (mis on hävinenud) näol on lähiümbruse seisukohalt tegemist tüüpilise maastikuga. Järelikult ei saa olla tegemist ka kohalikul tasandil olulise loodusväärtuse kaitsega. Tegemist ei ole sedavõrd erilise maastikuga, mis õigustaks selle kohaliku kaitse alla võtmist. Eriti arvestades, et oos oli hävinenud juba 2008.a (Kadri Tali ekspertiisi koostamise ajal).
- 2.10. Allakirjutanud leiavad, et kaitseala moodustamiseks LKS § 7 sätestatud eeldused puudusid. Igal juhul puuduvad need eeldused Kiigemäe kinnistu hulka kuuluva Kiigemetsa katastriüksuse osas, mistõttu tuleks vähemalt Kiigemäe kinnistu kaitseala hulgast välja arvata.

3. Kaitseala moodustamine määruses esile toodud eesmärkidel on põhjendamatu

- 3.1. LKS § 43 kohaselt on kohaliku tasandi looduskaitse eesmärk piirkonna looduse eripära, kultuuri, asustust ja maakasutust esindavate väärtuslike maastike või nende üksikelementide kaitse. Looduskaitseseaduse eelnõu 279 SE (2004) seletuskirjas on selgitatud, et maastike ja nende üksikute elementide kaitse alla võtmine kohalikul tasandil võimaldab väärtustada alasid ja paiku, mille riiklik kaitsmine pole hädavajalik ja mis ei pruugi olla otseselt klassikalise looduskaitse või muinsuskaitse objektid. Näiteks on toodud kultuurmaastikud koos piirkonnale omase asustusviisi, arhitektuuri, põllumajandustavade, teedevõrgu ja looduslike elementidega või üksikud maastikuelemendid, mis kogu Eestit arvestades ei pruugi olla silmapaistvad, kuid on kohalikul tasandil olulised kas kultuuriajaloolises, esteetilises või mistahes muus mõttes (lk 30).
- 3.2. Määruse § 1 lg 2 kohaselt on kaitseala kaitse-eesmärk (i) kaitsta ja tutvustada piirkonnas erilist pinnavormi (Pahnimäe oos), maastikuilmet ning alaga seotud ajaloolis-kultuurilisi väärtusi; (ii) tagada kaitsealuste liikide ja nende kasvukohtade kaitse.
- 3.3. Nendel eesmärkidel 19ha suuruse ala kohaliku kaitse alla võtmine on täielikult põhjendamatu ja ebaoproportsionaalne. Proportsionaalne on haldusakt, mis üheaegselt on nii avalike huvide realiseerimiseks kohane, sobiv vastava eesmärgi saavutamiseks ning vajalik (st ilma vastava haldusaktita ei ole eesmärgi saavutamine võimalik) ja haldusaktiga kodanikule tekitatav ebasoodne tagajärg peab olema mõõdupärane taotletava eesmärgiga, st eesmärk ei tohi olla kahjulike tagajärgedega võrreldes tühine. Antud juhul ei ole kaitseala moodustamine 19 ha suurusel alal (mh arvates selle hulka Kiigemetsa katastriüksuse) kohane, sobiv ja vajalik. Kaitseala moodustamine ei olnud mõõdukas ja on kinnistu omanikele toonud kaasa rasked tagajärjed.
- 3.4. Tunnustatud ekspert Kadri Tali tegi 2008.a vastava ala ekspertiisi ja sedastas ühemõtteliselt, et vastaval alal ei asu midagi kaitsmisväärset. Oosid kui pinnavormid (mille kaitseks Rakvere vald on justkui ala kohaliku kaitse alla võtnud) on sellisel kujul, mis nad kunagi olid, suuresti hävinud. Kõige esinduslikum osa asub arheoloogiamälestise kaitsevööndis, mistõttu on selle säilimine tagatud. Ka ajaloolis-kultuurilised väärtused vastaval alal on arheoloogiamälestise piiranguvööndis kaitstud – taoliseid väärtuseid ei esine mujal kui vastava mälestise juures.
- 3.5. Kuigi tegemist on riikliku kaitse alt väljaarvamise menetluses koostatud ekspertiisiga, siis selge on see, et 2008.a järeldus selle kohta, et oos on hävinenud ei ole muutunud. Oos oli hävinud aastal 2008.a ja on ka nüüd. See on säilinud vaid Pahnimäe kinnistu koosseisus oleva kõrgendikul, kus asub ka Kloodi-Pahnimägi mälestusmärk. Puudub igasugune põhjendus sellel eesmärgil hõlmata kaitse alla ka muud alad, sh Kiigemäe kinnistu koosseisus olev Kiigemetsa katastriüksus.
- 3.6. Nagu Kadri Tali rõhutab, siis ajaloolis-kultuurilised väärtused esinevad ainult mälestise juures (Pahnimäe kinnistul). Arvestades, et kaitse alla võtmise menetluse algatamisele eelnevalt ei ole

vald ekspertiisi nende asjaolude osas teinud, on põhjendatud tugineda selles osas Kadri Tali kui tunnustatud eksperdi seisukohtadele.

- 3.7. Jääb arusaamatuks, mida peetakse silmas maastikuilme kaitsmise ja tutvustamise all. Maastikuilme on nii ebamäärane mõiste. Kaitsmisväärset maastikuilmet seal ei ole. Kolmest küljest on ala ümbritsetud kaevandustega, ühest küljest maanteega. Näiteks Kiigemäe kinnistu on suuresti võsastunud ning ilusat või erakordset maastikku, mida kaitsta, seal ei asu. Iga võsa riik ja kohalik omavalitsus kaitsma ei pea.
- 3.8. Ka alaga seotud ajaloolis-kultuuriliste väärtuste osas on Kadri Tali eksperthinnangu pinnalt selge, et need väärtused asuvad ainult Pahnimäe kinnistu koosseisu jääva mäe tipus oleva linnuse kunagist asukohta tähistava mälestusmärgi juures. Seega vastaval eesmärgil kaitseala moodustamine selliselt, et see hõlmab ka muid kinnistuid peale Pahnimäe kinnistu, on täielikult põhjendamatu ja ebavajalik. Isegi Pahnimäe kinnistu kohaliku kaitseala hulka arvamine pole sel kaalutlusel otstarbekas, kuivõrd see ala on niikuinii muinsuskaitse all ja seeläbi kaitstud. Kiigemäe kinnistu Kiigemetsa katastriüksusel asuvas võsas ei ole midagi kaitsmis- või tutvustamisväärset.
- 3.9. Määruses nimetatud kaitse-eesmärgi kontekstis on oluline mh asjaolu, et kaitsealale (sh Kiigemäe katastriüksusele) puudub avalikult kasutatavalt teelt juurdepääs. On raske midagi tutvustada, kui ligipääs puudub.
- 3.10. Kuna oos on hävinud, siis ei ole kaitsealal midagi kaitsta ja tutvustada (see võib olla põhjendatud vaid Pahnimäe kinnistu koosseisus oleva kõrgeendikul ehk oosil). Kaitseala hulgast tuleb igal juhul kõik teised kinnistud (sh Kiigemäe kinnistu) välja arvata.
- 3.11. Teise eesmärgina sätestatakse määruse § 1 lg-s 2 vajadus tagada kaitsealuste liikide ja nende kasvukohtade kaitse. Määruses ei ole täpsustatud, milliseid kaitsealuseid liigid ja kasvukohad vastaval alal väidetavalt asuvad, mida kaitseala moodustamisega kaitsta soovitakse.
- 3.12. Rõhutame esmalt, et kohaliku omavalitsuse ülesanne ei ole kaitsealuste liikide soodsa seisundi tagamine.
- 3.13. Seletuskirjas olevate põhjenduste pinnalt võib järeldada, et kaitsealuste liikidena on silmas peetud aas-karukella (*Pulsatilla pratensis*). Seletuskirja kohaselt leidis Ester Valdvee 27.04.2016 kavandavalt kaitsealalt aas-karukella kasvukohad. Samas nähtub Keskkonnaregistrist, et Veltsi külas on 27.04.2016.a leitud hoopis palu-karukell (mitte aas-karukell). Keskkonnaregistris vastava kande juurde lisainfona märgitud, et nende kasvukoht leiti kuival oosinõlvalt. Nagu eelpool selgitatud, siis Pahnimäe oos (sh oosinõlv) (kus asub mälestis Kloodi Pahnimäe) asub Pahnimäe kinnistul.
- 3.14. Kuna aas-karukella ei ole alalt leitud, siis on põhjendamatu sellel eesmärgil 19 ha suuruse kaitseala moodustamine. Palu-karukella kaitseks on igal juhul jabur sellist laiaulatuslikku kaitseala moodustada. Oluline on ka see, et palu-karukell leiti Pahnimäe kinnistu koosseisus olevalt oosinõlvalt. On äärmiselt ebaproportsionaalne sel põhjusel moodustada 19ha suurune kaitseala olukorras, kus kaitsmist mittevajav taim asub vaid ühel kinnistul.
- 3.15. Isegi, kui oleks leitud aas-karukell, siis poleks ikkagi põhjendatud vastaval kaalutlusel Kiigemetsa katastriüksust kaitseala koosseisu hoida. Aas-karukell on III. kaitsekategooria taimeliik ehk tegemist ei ole hävimisohus oleva taimega⁴. Lisaks oleks juhul, kui oleks avastatud aas-karukell, oluline see, et taim saaks asuda vaid kuival oosinõlval, mis asub Pahnimäe kinnistu koosseisus. Kiigemäe kinnistu Kiigemetsa katastriüksus on täielikult võsastunud ja sellises keskkonnas ei levi aas- ega palu-karukell.

⁴ Arvutivõrgus. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/760308?leiaKehtiv>

- 3.16. Eelnevat arvestades ei ole kaitseala moodustamine määruse §-s 1 kirjeldatud eesmärkidel põhjendatud ega proportsionaalne. Kaitseala moodustamine ei aita kuidagi kaasa nimetatud eesmärkide saavutamisele.
- 3.17. Kuigi kaitse alla võtmise eesmärkide sõnastamine on kohaliku omavalitsuse kaalutusotsus, peab LKS § 8 lg-te 3 ja 5 kohaselt see toetuma asjakohasele ekspertiisile ehk käsitlema, kas on täidetud kaitse alla võtmise eeldused ja kas kaitse alla võtmine on otstarbekas. Ka Riigikohus (3-3-1-68-11, p 19) on selgitanud, et ekspertiis peab tagama, et loodusobjekti kergekäeline kaitse alla võtmine ei piiraks isikute õigusi, iseäranis kinnistuomaniku õigust kasutada vabalt enda omandit. Antud juhul sellist ekspertiisi enne menetluse algatamist ei teostatud, seega ei ole ka dokumenti, millest nähtuksid kaitse alla võtmise eeldused ning hinnang sellele, kas kaitse alla võtmine on otstarbekas või mitte ja mis eesmärkidel see vajalik on.

4. Ala kohaliku kaitse alla võtmine menetluse algatamise lisas 2 ja seletuskirjas esile toodud põhjendustel on arusaamatu ning ebavajalik

- 4.1. Pahnimäe kaitseala moodustamise ja kaitse-eeskirja vastuvõtmise määruse §-s 4 on märgitud, et põhjendused nähtuvad määruse seletuskirjast. Seletuskirjas on põhjendused esitatud loeteluna
- 4.2. Asjas nr 3-3-1-57-09 leidis Riigikohtu halduskolleegium, et piisavaks põhjenduseks ala kaitse alla võtmisel ei saa pidada loetelu linnuliikidest, kelle kaitseks hoiuala moodustatakse, kui puuduvad põhjendused hoiuala piiride kohta, viited tõenditele nimetatud linnuliikide elamise kohta kaitse alla võetaval alal ning kaalutlused, millest haldusakti andmisel on lähtutud (punkt 12).
- 4.3. Ka antud juhul on seletuskirjas esitatud üksnes loetelu kogu Pahnimäe kaitseala kohta. Puuduvad viited muudele dokumentidele (nt eksperthinnangud, loodusväärtuste asukohta näitavad kaardid jm), millest võiks selguda kaitseala piiride põhjendused, selgitused, kus konkreetsed loodusväärtused kaitsealal asuvad, kaitseerežiimi valiku argumendid ja muud põhjendused. Seega on lisaks õigusliku aluse ebapiisavusele nõuetekohaselt välja toomata ka akti faktiline alus.
- 4.4. Määrusest ja seletuskirjast puuduvad kaalutlused, millest kaitseala moodustamisel on lähtutud. Esinevad olulised kaalutusvead, kuna haldusorgan ei ole kaalutusõigust teostanud ja on lähtunud sobimatutest ja ebaõigetest põhjendustest ning jätnud olulised asjaolu tähelepanuta.
- 4.5. Mitte ükski Pahnimäe kohaliku kaitse alla võtmise menetluse algatamise lisas 2 või kaitseala moodustamise seletuskirjas esitatud põhjendustest ei puuduta Kiigemäe kinnistut ja kaitseala koosseisus olevat Kiigemetsa katastriüksust. Põhjenduste pinnalt on selge, et kaitseala moodustamine ei olnud üldsegi vajalik ja põhjendatud. Igal juhul oli ja on ebavajalik kaitseala hulka arvata Kiigemäe kinnistu (Kiigemetsa katastriüksus).
- 4.6. Seletuskirja kohaselt olid kaitseala moodustamise kaalutlused järgmised:
- Pahnimäel asus linnus, mis on muinsuskaitse all arheoloogiamälestisena „Kloodi Pahnimägi“ (registreerimisnumber 10354) ning jääb kavandatava kaitseala sisse. Linnus koos pinnavormiga moodustab ajaloolise terviku, näidates linnuse seost algse reljeefiga.
- Selgitame, et arheoloogiamäelistis asub Pahnimäe kinnistu koosseisus, selle säilimine on tagatud vastava objekti katisevööndiga. Ka Kadri Tali rõhutab oma 2008.a ekspertarvamuses, et ajaloolis-kultuurilisi väärtuseid ei esine mujal kui vastava mälestusmärgi juures (mis asub Pahnimäe kinnistu koosseisus). Kadri Tali on oma valdkonna tõeline ekspert. Rakvere vald ei ole menetluse algatamisele eelnevalt ühelgi eksperdil lasknud hinnata kaitse alla võtmise põhjendatust, vajalikkust ja otstarbekust. Mistõttu on ainuõige lähtuda Kadri Tali järeldusest. Võrreldes aastaga 2008.a ei ole selles osas midagi muutunud. Ajaloolis-kultuurilisi väärtuseid ei saa ajas juurde tekkida või vastav ala laieneda.

Isegi, kui Pahnimäe kinnistu koosseisul asuvad nimetatud ajaloolis-kultuurilised väärtused, oleks ka taolises olukorras küsitav vastava kinnistu alla jäävat ala kohaliku kaitse alla võtta, kuna tegemist on arheoloogiamälestisena kaitstud.

- maastikuline eripära: jääajatekkeline pinnavorm: oos ja sellega liitunud möhnastik. Pahnimäe oos on piirkonna ainuke kõrgem oos.

Ka see puudutab vaid osaliselt Pahnimäe kinnistu koosseisu kuuluvat ala, millise ala ja pinnavormi säilimine on tagatud vastava Kloodi Pahnimägi mälestusmärgi piiranguvööndiga. On ebaotstarbekas sel põhjusel võtta kohaliku kaitse alla 19ha suurune ala, kui tegelikkuses on mujal oos hävinud ja nt Kiigemäe kinnistul on alles vaid võsa.

Jääajatekkelisi pinnavorme leidub Eestis väga palju, see ei ole põhjuseks 19 ha suurune ala kaitse alla võtta.

- ajalooline väärtus: teise maailmasõja aegne saksa õhutõrje patareid asukoht; triangulatsioonitorni asukoht (praegu geodeetiline punkt P078).

Ka vastav geodeetiline punkt asub Pahnimäe kinnistul, mitte Kiigemäe või muul kohaliku kaitse alla võetud kinnistul.

- looduskaitsealine väärtus: kaitsealused soontaimeliigid. 27.04.2016 leidis ekspert Ester Valdvee kavandavalt kaitsealalt aas-karukella (*Pulsatilla pratensis*) kasvukohad.

Nagu eespoolt selgitatud leidis ta Keskkonnaregistrist nähtuvalt hoopis palu-karukella ja nende kasvukoht on kuival oosi nõlval ehk Pahnimäe kinnistu koosseisus. Aas-karukella leidmist vastavas piirkonnas Keskkonnaregister ei kajasta ja see on täielikult tõendamata. Igal juhul saaksid taimed asuda oosinõlval, mis on arheoloogiamälestise kaitsevööndis – nende säilimine on sellega tagatud.

Kaitsealuste liikide soodsa seisundi tagamine ei ole LKS järgi ka kohaliku omavalitsuse ülesanne. Liigikaitse on Keskkonnaministeeriumi pädevuses. Seega, kui tegemist oleks tõepoolest kaitsealuste liikide ja nende kasvukohaga, siis tegeleks sellega Keskkonnaministeerium.

Vastavate taimede kaitseks 19 ha suuruse ala kaitse alla võtmine on igal juhul liigne ning ohustatud taimi ja puid on võimalik kaitsta üksikobjektidena.

Osundame, et isegi valla poole pöördunud isikud on oma kirjas sõnaselgelt märkinud, et Pahnimäel ei esine haruldasi taime- ja loomaliike ehk seal ei asu midagi looduse seisukohast kaitsmisväärtset. Sama kinnitas Kadri Tali 2008.a ekspertiisis.

- rahvatraditsioonid ning vaba aja veetmine: jaanituli, suusa- ja krossirajad, vastlasõidud.

Kiigemäe kinnistu Kiigemetsa katastriüksus on võsastunud, tegemist on eraomandiga, vaba aega ei veeda seal mitte keegi, sinna pole võimalik isegi ligi pääseda.

Lähedal ei asu ühtegi suurt asustust, kus kohast saaks jala vastavale kinnistule ligi viidatud tegevuste tegemiseks. Autoga juurdepääsu pole, parkimisvõimalused puuduvad (maantee ääres parkimine on ohtlik ja pole võimalik).

Jaanituld Kiigemetsa katastriüksusel ei tehta. See oleks võsastunud alal ka ohtlik. Vastlasõitu ei saa Kiigemäe kinnistul teha, kuna seal pole sellist kõrgendikku, ala on ka võsastunud.

Suusa- ja krossirajad Pahnimäe kaitsealal puuduvad. Selline väide on jabur ning vastuoluline ka olukorras, kus justkui väidetavalt soovitakse kaitsta maastikku ja samas väidetavalt on vastav ala vaja kaitse alla võtta, et inimesed saaksid seal krossi sõita (!) (tegelikult seda tegevust seal ei tehta, aga taoline vastuoluline põhjendus ei ole adekvaatne).

Pahnimäe kaitseala pole ka visuaalselt kena ja müra taseme jms poolest hea paik vabaaja veetmiseks, mistõttu seda reaalselt sellisena ei kasutata. Pahnimäe kaitseala on piiratud mitmest küljest kaevanduste (AS Eesti Teed kaevandus, Veltsi karjäär), tehasega (asfaltbetooni tehas) ja ühest küljest maanteega.

Soov kellegi teise eraomandisse kuuluval kinnistul jaanilõket teha, suusata, krossi sõita ja vastlaliugu lasta ei saa ühelgi juhul olla aluseks eraomandis oleval kinnistu kohaliku kaitse alla võtmiseks.

Ka Kiigemäe kinnistu omanik rõhutas oma 12.05.2016.a e-kirjas Rakvere vallavalitsusele, et ta ei ole iialgi oma õuealal näinud suusatajaid või vastlasõidu tegijaid. Ta püstitas küsimuse, kas vallas on tõepoolest soov avada ja seejärel hooldama hakata suusa- ja kelguradasid. Kinnistu omanik ütles selgelt, et tema ei soovi oma kinnistul sellise tegevuse läbiviimist ja selliste tegevuste ülalpidamist. Samuti avaldas ta hämmingut selles osas, kas vald kavatseb tõesti tema eraomandis olevale kinnistule seda kaitse alla võttes avada seal krossiraja. Mitte ühelegi sellekohasele tähelepanu juhtimisele ei ole vald sisuliselt reageerinud ega seletuskirjas neid seisukohti kaalunud.

Kinnistu on kohaliku kaitse all olnud nüüdseks üle kolme aasta. Endiselt ei ole seal suusatajaid, kelgutajaid, jaanitule tegijaid, krossisõitjaid. Ehk on selge, et nimetatud kaalutlusel vastava ala kohaliku kaitse alla võtmine on täiesti ebavajalik ja põhjendamatu. Seal pole kunagi taoliseid rahvatraditsioone olnud ega tekkinud ka nüüd.

PS § 32 kohaselt on igaühe omand puutumatu ja võrdselt kaitstud. Vaba aja veetmise võimaluste pakkumiseks tuleb vallas leida muud kohad kui eraomandisse kuuluvad kinnistud.

- Lääne-Viru teemaplaneeringu „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“ kohaselt kuulub Pahnimägi rohevõrgustiku K3 rohekoridori hulka. Rakvere valla 2010. aastal kehtestatud üldplaneering sätestab roheline võrgustiku säilimise ja toimise üheks kasutamistingimuseks rohevõrgustikus loodusliku pinnavormi säilimise ja olemasolevate looduslike alade säilitamise rohekoridorides.

Rõhutame, et Rakvere valla üldplaneering 2010 on muutmisel. Lääne-Virumaa Rakvere valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse (detsember 2019) punktis 6.4.3 on selgitatud, et Rakvere vallas on rohevõrgustiku struktuuride tihedus väike ja valda ulatub vaid vähesel määral kolm rohevõrgustikuala. Rohevõrgustiku väike osakaal on tingitud sellest, et vallas ei ole sobilikku ökosüsteemset koosseisu rohevõrgustiku moodustamiseks.

Pealegi on teenindusosalal rohevõrgustiku koridor (mitte tuumikala), millise koridori toimivus on reaalsuses häiritud, kuna see lõikub Rakvere-Haljala tugimaanteega ja moodustab seega konfliktiala.

Oluline on ka see, et 2010.a Rakvere valla üldplaneeringu koostamise ja vastuvõtmise ajal oli Pahnimäe riikliku kaitse all ning ainuüksi sellel põhjusel ei saanud Rakvere vald üldplaneeringus ala näha muuks otstarbeks kui otstarbeks, mis on kooskõlas riikliku kaitseala eesmärkide ja piirangutega. Kuid nimetatud eeldus on nüüdseks muutunud – ala jäi riikliku kaitse alt välja juba 2015.a.

- valla üldplaneeringus on Pahnimägi reserveeritud puhke- ja virgestusmaa eesmärgiga. Maastiku mitmekesisus ja hea asukoht Rakvere-Haljala maantee ääres teevad alast väärtusliku puhke- ja virgestusala (s.h suusatamine, matkamine, rattasport).

Selles osas jääme eelpool märgitu juurde. Taolistel eesmärkidel ala ei ole kunagi kasutatud ega kasutata ka nüüd pärast ala kohaliku kaitse alla võtmist. Kiigemäe kinnistut ei saa sellisena ka reaalselt kasutada, kuna see on võsastunud. Sellisel viisil on lubamatu sekkuda Kiigemäe kinnistu omaniku omandipõhiõigusesse.

Märgime veel, et samas on vastava ala osas Rakvere valla 2010.a üldplaneeringu koostamisele eelnevalt 2008.a läbi viidud olukorra analüüsis (lk 38 alt eelviimane lõik) märgitud, et vallavalitsuse andmetel on täiendavad uuringud planeeritud vallas asuvate liiva ja kruusa varude kohta Pahnimäe piirkonnas. Seega on Rakvere valla 2010.a üldplaneeringu aluseks olnud analüüsi pinnalt võimalik järeldada, et Rakvere vald on vastava ala liiva- ja kruusa varude uurimist pidanud vajalikuks. Selline hinnang on antud ajal, mil ala oli veel riikliku kaitse all. Kui ala liiva- ja varude uurimist (eelduslikult kaevandamise eesmärgil) on peetud oluliseks, siis on sellega mõneti vastuoluline sätestada ala puhke- ja virgestusmaana.

Oluline on arvestada 2010.a üldplaneeringu vastuvõtmise konteksti. Tol ajal oli vastav ala riikliku kaitse all ja sellele ei saanudki muud kasutusala sedastada kui riikliku kaitseala eesmärkidega kooskõlas olevaid eesmärke. Kui ala on riikliku kaitse alt arvatud välja juba 2015.a. Üldplaneering on nüüdseks ka muutmisel.

Lisaks kõigele, on tegemist siiski suuresti eraomandis olevate kinnistutega. Omandipõhiõigusega on vastuolus valla poolt eraomandisse kuuluvate kinnistute üldsusele kasutamiseks määramine.

Ükski taoline põhjendus ei haaku ka LKS § 7 lg-s 1 märgitud eeldustega.

- keskkonnahariduslik tähtsus: mitmekesine loodusmaastik võimaldab läbi viia Veltsi Lasteaed-Algkooli ja Haljala Gümnaasiumi loodusõppe programme.

Loodusega tutvumiseks laste viimine karjäärde ja tehase vahele ei ole eluliselt usutav. Lisaks, nagu eelpool öeldud, puudub võimalus parkida, maantee äärde parkimine on väga ohtlik. Eriti ohtlik on maanteel liikuda lasteaia- ja koolilastel. Pigem peaks vald selliseid ohtlikke olukordi vältima.

Jala on lasteaiast Pahnimäe kaitsealale 58 minutit, koolist saab sinna ka bussiga, aga see on 39 minutit pikk sõit (Google Maps rakenduse põhjal).

Allakirjutanute hinnangul on tegemist otsitud kaalutlusega. Juba 12.05.2016.a e-kirjas selgitas Kiigemäe kinnistu omanik, et ta pole kordagi näinud, et ükski laste- või kooligrupp oleks Kiigemäe kinnistul loodust uudistamas käinud, samuti ei ole Kiigemäe kinnistu omanikuga ükski kooliametnik sel teemal suhelnud. On põhjendamatut, et kellegi koduõuele plaanitakse hakata tooma kooligruppe. Nende vastuväidetega ei ole Rakvere vald ala kaitse alla võttes arvestanud.

Igal juhul pole mitut erakinnistut hõlmava kaitseala moodustamine sellel eesmärgil seadusega kooskõlas. Kindlasti ei ole see proportsionaalne. Kui see ka oleks oluline kaalutlus, siis saaksid lapsed tutvuda nt arheoloogiamälestise asukohas oleva kõrgendikuga / oosiga, mis asub Pahnimäe kinnistul – selleks ei pea kaitseala hulgas olema Kiigemäe kinnistu ja teised kinnistud.

Kohaliku kaitse alla võtmise järgselt ei ole rohkem kui kolme aasta jooksul ükski kooligrupp seal käinud. Seega ei ole ka tegelikkuses ühelgi kooli- ega lasteaiarühmal huvi nimetatud ala külastada. Selle põhjuseks on mh asjaolu, et midagi kaitsmisväärtet ja looduse seisukohast huvitavat seal ei leidu.

- tähelepanuväärsed puud: jäme kask (ü 265 cm) ja vanad türnpuud.

Kiigemetsa katastriüksusel neid ei asu. Metsaregistrist nähtuvalt asuvad Kiigemetsa katastriüksusel 2020.a tehtud inventuuri kohaselt 90 % ulatuses hallid lepad. Türnpuud Kiigemetsa katastriüksusel ei asu. Kinnistul on küll 1 % kaskesid, kuid mitte seletuskirjas osundatud jämedat kaske.

Nagu Kadri Tali 2008.a hinnangus öeldud, jäävad need puud oma jämeduselt kaugelt alla Eesti rekordile. Samuti olid need 2008.a juba väga halvas seisukorras. Ulatusliku kaitseala

moodustamine (mh hõlmates eraomandisse kuuluvaid kinnistuid, sh Kiigemäe kinnistut) mõne puu tõttu ei ole proportsionaalne. Eriti, kui need ei ole erilised (jäävad kaugelt alla Eesti rekordile ning olid juba rohkem kui 10 a tagasi nirus seisus).

Kuigi loodushoid on kahtlemata oluline, siis igat puud ja põõsast ei ole vaja kohaliku kaitseala moodustamisega kaitsta. Igal juhul tuleb Kiigemetsa katastriüksus kaitsealalt välja arvata, sest allakirjutanutele teadaolevalt seal neid puid ei asu.

Puid on vajadusel võimalik kaitsta looduse üksikobjektina mitte 19 ha suurust ala kohaliku kaitse alla võttes.

- Pahnimäe oos on osaliseks toitealaks 0,5 km kaugusel paiknevale Pahnimäe allikajärvikule (Lauri allikas) (registrikood VEE4309200) (Eesti ürglooduse raamat).

Keskkonnaagentuuri lehelt leitava ürglooduse objekti andmete kogust nähtub, et see (i) ei ole kaitsealune, (ii) jäi juba riikliku Pahnimäe kaitseala piirilt välja ja jääb ka kohaliku kaitseala piirist välja; (iii) allikate peamiseks toitealaks on õhukese pinnakattega põllud, mis jäävad oosist läände ja osalt Pahnimäe oos ehk Pahnimäe oos ei ole peamine toiteallikas.

Pahnimäe oos (kõrgendik) asub pealegi Pahnimäe kinnistul. Ka nimetatud kaalutlus ei õigusta seda, et teised kinnistud, sh Kiigemäe kinnistu kuuluvad vastava kohaliku kaitseala hulka.

Mitte vähemtähtis pole ka see, et vastaval allikajärvikul siia maani kaitse puudub – kui allikajärvik ja selle toitealad oleksid niivõrd olulised, siis oleks see võetud juba 1998.a kaitse alla.

- Pahnimägi on olnud looduskaitse all 27. novembrist 1958. a kuni 10. novembrini 2015. a, mis on senini andnud kohalikele elanikele kindlustunde piirkonna looduse eripära säilimiseks.

See, et ala oli kunagi kaitse all, ei tähenda, et see ala peabki igaveseks jääma kaitse alla. Seega ei saanud kohalikel elanikel taolist kindlustunnet või põhjendatud ootust tekkida. Pealegi on Pahnimäe riikliku kaitse all olek lõpetatud, kuna seal polnud ja pole jätkuvalt midagi kaitsmisväärtet. Seetõttu on arusaamatu kohaliku omavalitsuse soov seda ala kaitse all hoida.

Tegemist on vastavate kinnistu omanike ja kinnistute osas õigustatud isikute ebaproportsionaalse kahjustamisega. Pelgalt asjaolu, et väidetavalt kohalik kogukond (tegelikult ühe kortermaja elanikud, Tartu, Tallinna, Kohtla-Järve üksikud elanikud) soovivad Pahnimäe looduse säilimist muutumatul kujul, ei anna alust moodustada selle eesmärgi saavutamiseks kohalikku kaitseala, kui sellel puuduvad kaitstavad loodusväärtused. Loodusobjekti kaitse alla võtmine toimub üksnes avalikes huvides, mitte kellegi erahuvides.

Leiame ka seda, et kellegi pelk soov moodustada teise isiku eraomandisse kuuluvale kinnistule kaitseala ei ole õige, eriti kui objektiivset põhjust kaitseala moodustamiseks ei ole. Väide, et kohalikud elanikud soovivad saada kindlustunnet looduse eripära säilimiseks on sisutühi ja väheusutav olukorras, kus ümberringi on kaevandused, kariäärid, tehased jms. Kaevandamis- ja tootmistegevus on vastavas piirkonnas toimunud juba aastakümneid ning ei ole elanikele midagi uut.

Kohalik omavalitsuse kui kaitseala valitseja seisukohad on ka silmakirjalikud. Olukorras, kus vald leiab, et 19 ha suurune ala vajab kaitset, kuna seal on erilmeline maastik ja on muul viisil väga oluline ning kaitsmisväärne, ei ole vald näinud probleemi AS-i Eesti Teede kariääri osas 18.02.2019.a esitatud kaevandamise keskkonnanõu pikendamise taotluse pikendamises. Vastav määraldis ja selle teenindusmaa kattuvad idaservas kuni 0,12 ha ulatuses kõnesoleva kaitsealaga.

Isegi, kui leida, et kohalike elanike säärane huvi on sisuliselt põhjendatud ja see on asjakohane kaalutlus, siis looduse eripära säilib ka siis, kui kaitsealuseks alaks jääb vaid Pahnimäe kinnistu ehk kaitseala hulgas ei ole vaja hoida Kiigemäe kinnistu Kiigemetsa katastriüksuse osa ega teisi kinnistuid.

4.7. Nagu eelnevast järeldub, siis ei ole Pahnimäe kaitseala kehtivana hoidmiseks mingeid mõistlikke ja asjakohaseid põhjendusi, need puudusid juba kaitseala loomise ajal. Tegemist on selgelt otsitud põhjendustega. Selliste põhjenduste alusel saab kaaluda äärmisel juhul Pahnimäe kinnistu kaitse all hoidmist, kuigi ka see ei pruugi otstarbekas olla arvestades, et kaitsmisväärt osa asub niikuinii mälestise piiranguvööndis.

5. *Puuduvad kaalukad põhjused ala kohaliku kaitse all hoidmisel, kinnistu omanike ja õigustatud isiku huvidega ei ole vald kaitseala loomisel arvestanud*

5.1. Kohalikul omavalitsusel on loodusobjekti kaitse alla võtmise üle otsustades ulatuslik kaalutlusruum, mille sisustamisel tuleb arvestada ka kaitsmise vastu rääkivate huvidega. Mida mõjusamad on kaitsmise vastu rääkivad seisukohad, seda kaalukam peab olema piirkondlik huvi objekti kaitsmise vastu. Kui objekt tahetakse võtta kohaliku kaitse alla, on vaja kontrollida, kas esinevad LKS § 7 lg-s 1 nimetatud eeldused. Neid eeldusi tuleb sisustada kohaliku tasandi looduskaitse eesmärges silmas pidades.

5.2. Allakirjutanud on eelpool piisava põhjalikkusega selgitanud, et kaitsmine ei ole millegagi põhjendatud. Kaalutlusi ala kaitse all hoidmise vastu on oluliselt rohkem kui kaitse all hoidmise poolt. Puuduvad ülekaalukad piirkondlikud huvid ala kaitsmise vastu. Sellised huvid ei suutnud vald esile tuua ka kaitseala moodustamise menetluses. See, et ühe kortermaja elanikud ja teiste linnade elanikud kellegi mahitusel allkirjastavad paberi, kus avaldavad soovi käia teise isiku eraomandis oleval kinnistul aega veetmas, ei ole selliseks ülekaalukaks piirkondlikuks huviks, mis õigustab ala kaitsmist kohaliku kaitsealana.

5.3. Kaitse-eeskirjas ettenähtud piirangud on ülimalt piiravad eraisikutest kinnistuomanike põhiõiguste suhtes (PS § 32). HMS § 3 kohaselt peab halduse õigusakt ja toiming olema kohane, vajalik ning proportsionaalne seatud eesmärgi suhtes. Samuti sätestab HMS § 4 kohustuse haldusorgani teostada kaalutlusõigust kooskõlas volituse piiride, kaalutlusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve. Dokumendiregistrist kättesaadavatest dokumentidest ja andmetest, sh määruse seletuskirjast ei nähtu, et vald oleks erinevaid huve ja vastuväiteid kaitseala moodustamisel üldse kaalunud. Selliselt on kaitseala moodustamine õigusvastane.

6. *Ala kohaliku kaitse alla võtmise otsus ja kaitse-eeskiri tuleb tervikuna kehtetuks tunnistada mh piirkonna varustuskindlustusega seotud kaalutlustel*

6.1. Nagu eelpool põgusalt viidatud, siis vastava ala (Pahnimäe kaitseala) osas Rakvere valla 2010.a üldplaneeringu koostamisele eelnevalt 2008.a läbi viidud olukorra analüüsis (lk 38 alt eelviimane lõik) on märgitud, et vallavalitsuse andmetel on täiendavad uuringud planeeritud vallas asuvate liiva ja kruusa varude kohta Pahnimäe piirkonnas. Seega on Rakvere valla 2010.a üldplaneeringu aluseks olnud analüüsi pinnalt võimalik järeldada, et vald on vastava ala liiva- ja kruusa varude uurimist pidanud vajalikuks. Selline hinnang on antud ajal, mil ala oli veel riikliku kaitse all

6.2. Nüüd, kus vastav ala on kohaliku kaitse all, on tekkinud küsimus, kas Rakvere vald on vastava ala varude uurimise vajaduse osas samal seisukohal, mis aastal 2008.a ning, kas uue Rakvere valla üldplaneeringu järgi on plaanis vastav ala jätta tervikuna kohaliku kaitse alla või mitte. Palume, et Rakvere vald kaaluks uue üldplaneeringu koostamisel vastava kaitseala piiride vähendamist (jättes kaitseala hulgast välja Kiigemäe kinnistu) või tervikuna kaitse alla võtmise otsuse ning kaitse-eeskirja kehtetuks tunnistamist.

6.3. Allakirjutanute hinnangul on mõistlik Rakvere valla 2008.a seisukoht, mille kohaselt tuleb Pahnimäe liiva- ja kruusavarusid täiendavalt uurida. Samas on see kaitseala moodustamisega

muudetud keerulisemaks ja aeganõudvamaks protsessiks. Ka seda palume Rakvere vallal hinnata ja kaaluda.

- 6.4. Ühtlasi võivad vastavad liiva- ja kruusavarud osutada oluliseks ning vajalikuks teatud infrastruktuuri projektide elluviimisel. Oluline aspekt vastava ala varustuskindluse hindamisel on asjaolu, et piirkonnas on vajadus kvaliteetse ehitusliiva järele selgelt olemas – kehtivate kaevandamislubadega hõlmatud ehitusliiva varu on 20 km raadiuses vaid 12,3 tuhat m³ ning keskmiste kaevandamismahtude põhjal on piirkonna ehitusliiva varustuskindlus vähem kui kaks aastat. Samas piirkonnas on varustuskindlus ehituskruusale 29 aastat ning täiteliival 14 aastat (arvestades Kõldu liivakarjääri kaevandamisloas määratud aastast keskmist kaevandamise mahtu).
- 6.5. Kvaliteetse ehitusliiva defitsiiti Veltsi piirkonnas näitab ka asjaolu, et mitmete suurte ehitusobjektide varustamiseks on kasutatud Kuusalu maardlast kaevandatud ehitusliiva. Selle tõttu ei ole otstarbekas piirkonna varustuskindluse hindamisel lähtuda vaid vastavalt varustuskindluse juhendi järgi arvutatud tulemustest, kuna nendes ei kajastu muuhulgas ka maavara kvaliteedi tõttu piirkonna reaalne olukord.
- 6.6. Varustuskindluse hindamisel tuleb lisaks tavapärasele maavarade tarbimisele arvestada ka võimalikke olulisi muutusi piirkonna materjali vajaduses, mida võivad põhjustada suuremahulised ehitusobjektid.
- 6.7. Praegune Vabariigi Valitsus on allkirjatatud koalitsioonilepingus ning aastateks 2019 - 2023 koostatud tegevusplaanis võtnud eesmärgiks ehitada kolm põhimaanteed (Tallinn-Tartu, Tallinn-Narva, Tallinn-Pärnu) neljarealisteks, millega kaasneb täiendav suuremahuline ehitusmaterjalide vajadus kõigil kolmel trassil. Nendest Veltsi maardla teeninduspiirkonna varustatust maavaradega mõjutab Tallinn-Narva maantee ehitus. Riigiteede teehoiukava kohaselt on perioodil 2023 - 2030 ette nähtud Tallinn-Narva maantee neljarealisteks ehitus 54 km ulatuses.
- 6.8. Arvestades seatud eesmärki ehitada Tallinn-Narva maantee neljarealisteks kogu ulatuses, jääb Veltsi liivamaardla otsesse teeninduspiirkonda Tallinn-Narva maantee ehitusel Haljala-Sõmeru lõigu tee ehitus (lõigu pikkus ~10,5 km). Lähtudes viimatisest suuremast TEN-T maantee ehitusobjekti Aaspere-Haljala teelõigu projektist, siis hinnanguliselt kulub Veltsi liivamaardla otseses teeninduspiirkonnas oleva Tallinn-Narva maantee ümberehitamiseks neljarealisteks maanteeks ~740 tuhat m³ täitematerjali.
- 6.9. Dokumendis „Riigiteede teehoiukava 2020 – 2030“ on ette nähtud Tallinn-Narva maanteel Põdruse ja Sõmeru eritasandiliste ristmike ehitus (kava järgi planeeritud aastateks 2029 – 2030). Mõlemad liiklussõlmed jäävad Veltsi maardla otsesse teeninduspiirkonda, ning mõlema objekti jaoks on Veltsi maardla lähim potentsiaalse täitematerjaliga maardla. Arvestades, et ehitusobjektidel on oluline kasutatavate täitematerjalide võimalik lähedal paiknemine, siis annab teehoiukavas planeeritud ristmike ehitus eelduse, et Veltsi liivamaardlas täiendav varu arvele võtmine ja selle kaevandamine on asjakohane.
- 6.10. Tallinn-Narva maantee ümberehitustele lisanduvad veel täiendavalt Maanteeameti väiksemad ehitusobjektid, mille materjali vajadus on tunduvalt väiksem ning mille maht kajastub varasemate aastate keskmises kaevandamise mahus.
- 6.11. Pahnimäe kohaliku kaitse alla võtmise otsuse kehtetuks tunnistamisega ei muudetak üldist piirkonna ilmet ka võimaliku kaevandamise korral vastaval alal. Nimelt on vastav ala ümbritsetud nii Eesti Teed AS karjäärist ja asfaltbetoonitehasest ning külgneb ka maanteeaga.
- 6.12. Seega tuleb kaitseala lõpetamist kaaluda ka piirkonna varustuskindlustuse aspektist. On selge, et praegune varustatus on kriitilisel tasemel.
- 6.13. Alal olevate liiva- ja kruusvarude uurimisest on huvitatud kinnistu omanik ning OÜ Largemar. OÜ Largemar esitas Kiigemäe kinnistu omanikuga sõlmitud kokkuleppe alusel geoloogilise

uuringuloo taotluse 2016.a veebruaris pärast seda, kui ala oli riikliku kaitse alt välja arvatud. Ehk geoloogilise uuringuloo taotluse esitamise hetkel ei olnud ala kaitsealune ja sellega seotud võimalikud piirangud puudusid. Alles pärast seda, kui vald oli saanud arvamuse andmiseks OÜ Largemar taotluse sai kinnistu omanik teada ala kohaliku kaitse alla võtmise menetluse (põhjendamatu ja seadusevastasest) algatamisest.

- 6.14. Taolise seadusevastase menetluse tulemusel moodustatud kohalik kaitseala, milleks igasugune tegelik sisuline põhjus ja vajadus puudub, rikub ilmselgelt kinnistu omaniku ja OÜ Largemar huve. Juhul, kui kohaliku omavalitsuse seadusevastase tegevuse tulemusel moodustatud kaitseala tõttu ei saa kinnistu omanik ja OÜ Largemar kinnistut (ning kinnistu omanikule kuuluvat liiva ja kruusa) kasutada soovitud viisil (mh geoloogiliste uuringute läbiviimiseks ja võimalikuks kaevandamiseks), siis on see allakirjutanute hinnangul aluseks esitada valla vastu kahju hüvitamise nõue. Selgelt on piirkonnas nõudlus ehitusliiva ja –kruusa järgi olemas.

7. Taotlus

- 7.1. Rõhutame lõpetuseks, et Pahnimäe kaitseala hulgas on eraomandisse kuuluv Kiigemäe kinnistu Kiigemetsa katastriüksus. Teatud ala kohaliku kaitse alla võtmine ei saa ega tohi kunagi olla kergekäeline. Selleks peavad esinema kaalukad põhjendused, peavad esinema ala kaitse alla võtmise eeldused ja kaitse alla võtmise eesmärgid peavad olema seotud kaitse alla võtmise eeldustega. Eriti olukorras, kus kaitsealuseks maaks määratakse ka eraomandisse kuuluvad kinnistud. Sellisel juhul peab kohalik omavalitsus erilise põhjalikkusega kaitseala moodustamise vajalikkust motiveerima ja kõiki asjaolusid äärmiselt põhjalikult kaaluma.
- 7.2. Kaitseala hulka on täiesti arusaamatutel ja alusetutel kaalutlustel arvatud eraomandisse kuuluv Kiigemäe kinnistu (Kiigemetsa katastriüksuse osas). Seda ei ole piisavalt põhjendatud ning määruse seletuskirjast nähtuvad selgitused ei anna alust pidada Kiigemetsa katastriüksuse kaitseala hulka arvamist sisuliselt õigeks, otstarbekaks, põhjendatuks ja proportsionaalseks. Kaitseala koosseisus olemise tõttu on vastava kinnistu omaniku ja õigustatud isiku õiguste teostamine põhjendamatuult piiratud.
- 7.3. **Allakirjutanud paluvad Pahnimäe ala (sh Kiigemetsa katastriüksuse) kaitse alla võtmise otsuse, määruse ja kaitse-eeskirja kehtetuks tunnistada või muuta neid selliselt, et kaitse alt arvatakse tervikuna välja Kiigemetsa katastriüksus.** Kohalikul omavalitsusel on võimalik need kehtetuks tunnistada nagu nähtub LKS § 13 regulatsioonist. LKS § 13 lg 1 järgi kohaldatakse kaitse alla võtmise otsuse ja kaitse-eeskirja kehtetuks tunnistamisele LKS §-des 8 ja 9 sätestatud.
- 7.4. Allakirjutanud paluvad käesolevat dokumenti käsitleda LKS § 8 järgse taotlusena Pahnimäe kaitseala otsuse ja kaitse-eeskirja kehtetuks tunnistada ehk Pahnimäe kaitseala kohaliku kaitse alt välja arvamiseks. Juhul, kui vald leiab, et põhjendatud ei ole kogu ala kohaliku kaitse alt välja jätta, siis taotleavad allkirjastajad, et kaitse alt jääks välja Kiigemäe kinnistu koosseisus olev Kiigemetsa katastriüksus ning sellega seondult muudetak Pahnimäe kaitse alla võtmise otsust ja kaitse-eeskirja.
- 7.5. LKS § 8 lg 2 p 1 järgseteks põhjendusteks on: (i) ala võeti kaitse alla LKS ja HMS menetlus- ja vorminõudeid rikkudes, otsus, kaitseala moodustamise määrus ja kaitse-eeskiri on formaalselt õigusvastased (vt p 1) ; (ii) kaitse alla võtmise eeldused ei olnud toona ja ei ole käesoleval hetkel täidetud, vähemalt ei ole need täidetud Kiigemetsa katastriüksuse osas, ka sisuliselt on otsus ja kaitse-eeskiri õigusvastane; (vt p 2); (iii) kaitseala moodustamine määrukses esile toodud eesmärkidel on põhjendamatult (vt p 3); (iv) ala kohaliku kaitse alla võtmine seletuskirjas esiletoodud põhjendustel on arusaamatu ning ebavajalik, põhjendused on otsitud ja paljasõnalised (vt p 4); (v) puuduvad ülekaalukad huvid ala kaitse all hoidmiseks, eriti Kiigemetsa

katastriüksuse osas (vt p 5); (vi) kaitseala tuleb kehtetuks tunnistada mh piirkonna varustuskindlustusega seotud kaalutlustel. Riigiteede teehoiukava 2020 – 2030 kohaselt on lähiajal plaanis vastava ala lähiümbruses teostada mahukaid teede ehitusprojekte ning ala kaitse alt väljajätmisel on võimalik neid projekte teenindada, kui geoloogiliste uuringute tulemusel leitakse alalt sobiva kvaliteediga liiva ja kruusa. Igal juhul tuleb vastaval kaalutlusel jätta kaitse alt välja Kiigemetsa katastriüksus (vt p 6).

- 7.6. Pahnimäe kaitseala moodustamise haldusakt ja kaitse-eeskiri on selgelt nii formaalselt kui ka materiaalselt õigusvastane. Vaidlusalused aktid ei ole kooskõlas seadusega, ei tugine õiguslikule alusele, on kaalutlusvigadega ja ebaproportsionaalsed. Kuna Pahnimäe kaitseala moodustamise haldusakti õiguspärasuse eeldused ei olnud selle vastuvõtmisel täidetud, on tegemist õigusvastase haldusaktiga ja see tuleb kehtetuks tunnistada.
- 7.7. Pahnimäe kaitseala tuleb tervikuna kehtetuks tunnistada (või vähemalt Kiigemetsa katastriüksuse osas) selleks, et kinnistu omanik(ud) saaks(id) teostada oma omandipõhiõigust (PS § 32, LKS § 8 lg 2 p 2) ja Kiigemetsa katastriüksuse osas õigustatud isik (OÜ Largemar) saaks teostada oma ettevõtlusvabadust. On ilmselge, et omandiõiguse piiramine looduse kaitsmise eesmärgil ei saa olla õiguspärane ja proportsionaalne olukorras, kus väidetavalt kaitsmist vajaval ja kitsendustega koormatud kinnistuosal puuduvad kaitsmist vajavad sellised kõrge väärtusega maastik, kaitsealused taime- või puuliigid, ajaloolis-arheoloogilised väärtused, mille kaitsmiseks Pahnimäe kohalik kaitseala väidetavalt moodustati.
- 7.8. Absoluutselt iga (avamaa)kaevandus ohustab loodusväärtusi, need hävivad, kuid see ei tähenda, et iga uue maardla kasutuselevõtt ohustab loodust ja seda tuleb tõrjuda, vaid otsus peaks sõltuma sellest, kui erilised loodusväärtused alal esinevad. Neid väärtusi tuleb vaadelda laiemas kontekstis, mitte piirduda alal leitud mõne palu-karukellaga, mis pealegi leiti Pahnimäe kinnistult.
- 7.9. Kaevandamine on normaalne, vajalik ja küllalt reguleeritud tegevus, mille käsitlemine „loodusobjekti ohustajana“ pole ilmselt olnud seadusandja mõtteks. See, kas potentsiaalne kaevandus (kui „ohustaja“) on piisav argument, et moodustada Pahnimäe kaitseala nii laiaulatuslikult, saab tulla alles pärast vastuse saamist, kui olulised on vastava piirkonna objektiivsed loodusväärtused. Pahnimäe alal ei ole erilisi kaitseväärtusi, selliseid, mis vältimatult tingiksid kaitseala moodustamise (nt I kategooria liigid). II ja III kategooria liigid, mis Kiigemetsa katastriüksusel ei asu, ei õigusta Kiigemetsa kinnistu kaitseala hulgas hoidmist. Pole mõeldav, et iga vähegi haruldasemaks loetud liigi juurde moodustatakse kaitseala. Kohalikku kaitseala ei ole lubatud moodustada kergekäeliselt ja põhjendamatult, eriti kui see puudutab eraomanduses olevaid kinnistuid.
- 7.10. Nagu Kadri Tali on oma 2008.a ekspertiisis tuvastanud, siis Pahnimäe alal ei ole erilisi kaitseväärtusi, millest omakorda järeldub, et seega ei saa kaevandamine olla ohustatavaks tegevuseks, mis õigustanuks kaitseala loomist või ala kaitse all olemist.
- 7.11. Kuna taotlus puudutab kogu ala kaitse alt väljajätmist või alternatiivselt Kiigemetsa katastriüksuse kaitse alt väljajätmist, siis ei esita allakirjutanud hetkel kaarti. Piirid seonduvad kaitseala või Kiigemetsa katastriüksuse piiridega. Juhul, kui vald soovib kaardi esitamist, siis on allakirjutanud valmis selle esimesel nõudmisel LKS § 8 lg 2 p 3 alusel esitama.
- 7.12. Kaitse alla võtmise lõpetamise tõttu soovivad allakirjutanud ka kõikide kaitse alla võtmisest tulenevate piirangute lõpetamist, vähemalt tuleb kaitse alt välja jätta ja piirangud kehtetuks tunnistada Kiigemetsa katastriüksuse osas (LKS § 8 lg 2 p 4).
- 7.13. Kohaliku kaitse lõpetamise tõttu ei ole Rakvere vallal alaga seoses mingeid kaitse korraldamisega seotud kulutusi (LKS § 8 lg 2 p 5), pigem säästab see Rakvere valla kulutusi. Juhul, kui kaitse alt arvatakse välja vaid Kiigemetsa katastriüksus, siis vähenevad Rakvere valla kui kaitseala valitseja kulutused, kuivõrd kaitse all olev maa-ala väheneb. Pigem võivad Rakvere valla

kohustused suurenda juhul, kui Kiigemäe kinnistu hulgas olev Kiigemetsa katastriüksus jääb jätkuvalt alusetult kaitseala hulka (võimalik kahju hüvitamise nõue).

- 7.14. Taotluse saamise järgselt on vald kohustatud korraldama kohaliku kaitse lõpetamise põhjendatuse ja otstarbekuse osas ekspertiisi, kaasates selleks vastava ala eriteadmistega isiku (LKS § 8 lg 3) ning viima protseduuri muus osas läbi samuti LKS § 8 ja 9 nõudeid järgides. Allakirjutanud taotlevad vastava menetluse algatamist, ekspertiisi ja nõuetekohase menetluse läbiviimist ning taotluse rahuldamist.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Peep Nõggo
Kiigemäe kinnistu omanik

/allkirjastatud digitaalselt/

Tiit Nõggo
OÜ Largemar juhatuse liige